

**LA NOU ZECI DE ANI DE LA DISPARIȚIA PROFESORULUI
ALEXANDRU A. SUTZU**

**90 YEARS FROM THE DISAPPEARANCE OF THE PROF.
ALEXANDRU A. SUTZU**

Radu Negrescu-Sutu*

Abstract

In December 9th 2009 the Romanian Academy – the medical science branch and the „Francisc I. Rainer” Anthropology Institute organized a commemorative scientific symposium “90 years from the disappearance of Alexandru Sutz, founder of the Romanian psychiatry”.

The personalities within the Romanian culture who paid homage to Alexandru Sutz, founder of the Romanian psychiatry, are the following:

Acad. Eugen SIMION, Acad. Constantin B L CEANU-STOLNICI, Prof. Univ. Dr. Dan PRELIPCEANU, Prof. Univ. Dr. Dan DERMENGIU, Prof. Univ. Dr. Nicolae C. MARCU, Prof. Univ. Dr. Radu IFTIMOVICI, Conf. Univ. Dr. Octavian BUDA, Radu NEGRESCU-SUTZU (Paris)

Radu Negrescu, one of his heirs, was invited to give a paper that he kindly offered us to be published in this volume.

Key words: Alexandru Sutz, Romanian Academy, psychiatry (as medicine branch)

„Onorat auditoriu¹,

Am primit, cu deosebit emoție, vestea organizării, la propunerea Domnului dr. Valentin V. Toma, a unei sesiuni comemorative „Alexandru Sutz”, la nou zeci de ani de la dispariția acestuia, sub egida Academiei române, al cărui membru corespondent strămoșul meu a fost. Domnia sa m-a invitat să redactez, cu acest prilej, un succint raport de prezentare a familiei profesorului Sutz, în calitate de membru al acestei familii și autor, acum câțiva ani, al unui studiu genealogic al Casei Sutu.

Invitația Domnului Toma mă onorează, însă competența mea este limitată, lumea medicală nefiindu-mi familiară, astfel că mă voi abține de la orice fel de

* Scriitor și jurnalist, Franța.

¹ Comunicare prezentată la Sesiunea științifică Comemorativă „90 de ani de la dispariția fondatorului psihiatriei românești Alexandru Sutz (1837-1919)”.

considera ii de specialitate. V mul umesc anticipat pentru binevoitoarea Dumneavoastr îng duin .

Dup cum Domniile voastre cunosc cu siguran , familia Su u este originar din Souli, în Epir, unde purta ini ial numele de Dracu (Drakos), datorit unui armatoloi, sau klephti, un comandant militar care, în revoltele contra turcilor din 1578-1585, se luptase „ca un diavol”, sco ând tot felul de strig te r zboinice, care de care mai însp imânt toare, pentru a- i înfrico a du manii. Drakos era o mare familie, înrudit îndeaproape cu familiile Dragais, Drakotsis, Drivastini sau Drakysis, din care descindea mama ultimului împ rat al Bizan ului, Constantin XI Paleolog Dragases.

O ramur a familiei Su u tr ia îns , cu un veac înainte, la Constantinopol, de unde a fugit în momentul m celului din 1453 înapoi în Elada, mai precis în Epir, pentru ca ulterior s revin , readus , nu se tie dac de bun voie sau cu for a, împreun cu alte aptesprezece familii nobile grece ti precum Rosetti, Maurocordato, Vlasto i altele, de Mehmet II Fâtih (Cuceritorul), care le-a acordat imunit i, scutiri de taxe i alte privilegii.

Aceste familii, profitând de ignoran a i barbaria turcilor, ajung s ocupe cele mai importante func ii în administra ia Imperiului otoman, culminând cu cele de Mare Logof t al Patriarhiei, de Mare Dragoman al Flotei (un fel de Sub-secretar de Stat pentru Marin , de Mare Dragoman al Sublimei Por i (un fel de Cancelar al Imperiului otoman) i de voievod hegemon în Moldova i ara româneasc .

Principii fanario i erau în general n scu i i crescui la Constantinopol i c s tori i cu domni e tot fanariote, pe criteriile de alian e între cele unsprezece puternice familii grece ti i române ti din Fanar, care aveau ambi ii voievodale. Îns , odat ajun i în scaunul principatelor, ace tia au c utat s - i c s toreasc copiii cu români, pentru a se înrudi cu vechile familii boiere ti de la noi, pe vremea aceea înc foarte bogate i puternice, i pentru a putea deveni proprietari de p mânturi, lucru care le era refuzat ca str ini.

Având o viziune de viitor, principii fanario i nu se gândeau numai la ziua de azi, care era nesigur , ci o preg teau deja pe cea de mâine, a genera iilor viitoare. Copiii copiilor lor au devenit astfel boieri români, prin c s toriile Su ule tilor cu membri ai vechilor familii române ti Bal , Bogdan, B leanu, Duca, Dudescu, Greceanu, Miclescu, Obedeanu, Racovi , Stroici, Sturdza ori chiar Cantacuzino i Ghika, acestea fiind deja împ mântenite.

Îns domnii fanario i erau greci i domneau într-o ar str in , pentru care nu puteau nutri acelea i sentimente ca i pentru patria lor elen , domnia însemnând pentru ei doar îndeplinirea unor func ii de înal i demnitari, de bey ai Imperiului otoman. Se poate îns considera c principii fanario i, domnind în ambele ri, au contribuit la o apropiere institu ional a celor dou principate, facilitând astfel viitoarea unire din 1859.

Alexandru și Mihail Sutu au fost ultimii domni fanarioi din Moldova și Valahia, după care, nemaivând încredere în principii grecești, Poarta a avut fastă inspirație de a reinstaura domniile pe mântene.

În afara celor trei domnitori fanarioi cunoscuți de Domniile voastre, în afară de cei cinci Mari Dragomani, un Mare Logofăt al Patriarhiei de la Constantinopol, un Mare Skevophilax (un fel de Ministru de Finanțe al Patriarhiei), un Mare Chartophilax etc., familia Sutu a dat numeroase personalități patriei elene, dar și României, prin urmașii fanarioilor care au rămas la noi, s'au împănat și au devenit români, precum a fost cazul doctorului Alexandru Sutz. Născut în anul 1837, în București, acesta era nepotul de fiu al dragomanului Gheorghe Sutu, care era fratele domnitorului Alexandru Sutu și nepot al domnitorului Mihail I Sutu.

Această familie a îmbinat în egal măsură tradiția armelor cu cea literară sau științifică și prof. Alexandru Sutz vine să completeze o lungă listă de personalități.

Domnitorii Mihail Constantin Sutu, Alexandru Neculai Sutu și Mihalache Grigore Sutu, fuseser, înainte de a domni, Mari Dragomani ai Porții de la Arigrad, deci oameni care stăpâneau la perfecție limbile diplomatice ale timpului.

Gheorghe Neculai Sutu, fratele domnitorului Alexandru, zis și „Dragomanaki”, bunicul doctorului alienist Alexandru Sutz, a fost, în afară de dragoman, un om de litere, poet, dramaturg și un muzicolog renumit al vremii, autor, printre altele, al unui tratat de muzică turco-persană.

Beizadeaua Ioan Alexandru Sutu era un savant, fondatorul economiei sociale elene și al catedrei de plutologie, decan al Universității din Atena.

Beizadeaua Neculai Alexandru Sutu, Mare Logofăt în Moldova sub patru domnitori, a fost primul economist și statistician român, ctitor și rafinat om de litere.

Frații Alexandru și Panayotis Sutu au fost doi mari poeți naționali ai Greciei, în timp ce sora lor, Ecaterina, era o distinsă literată a epocii. Am omis în mod deliberat prezentarea personalităților militare ale acestei familii, deși mulți Suteți au fost eroi ai neamului elen, evocarea lor fiind mai potrivită poate în cadrul unei comemorări la Academia militară! Voi aminti totuși poemul lui Alexandru Rizo-Rangavis, dedicat eroului eterist Dimitrie Sutu, fratele celor doi poeți, cunoscut pe câmpul de onoare în lupta de la Drăgăni, poem care se încheie cu emoționantele versuri: **„Mourir pour sa patrie, c'est vivre dans l'éternité!”**.

Beizadeaua Ioan Mihail Sutu, căsătorit cu Ecaterina Obreskoff, protectoarea lui Chopin, a fost un diplomat și ministru grec dotat cu un înalt simț al datoriei și patriotismului, moțenit de la ilustrul său părinte, care și-a sacrificat tronul și averea personală pentru cauza eliberării patriei sale elene.

Alexandru G. Sutu era un filantrop grec și numismat de valoare, iar Alexandru A. Sutu, fiul său, a fost donatorul Pinacotecii naționale din Atena, care îi poartă numele.

Mihail C. Su u, inginer, arheolog și numismat celebru, care la vârsta de nouzeci de ani încă mai învața să vorbească la Paris, a fost guvernator al Bancii Naționale și membru al Academiei române în 1909.

Alexandru A. Sutz, membru al Academiei române în 1888, pe care, prin bun voiaj al Domniilor voastre, îl comemorăm astăzi, a fost fondatorul catedrei de psihiatrie română, primul psihiatru român, primul profesor universitar român de psihiatrie, primul autor de lucrări științifice de specialitate, primul organizator al asistenței moderne a bolnavilor psihici, pionier al psihosomaticii și promotor al legislației psihiatrice moderne în România.

Fiul său, numit tot Alexandru, era doctor în medicină, profesor al Universităților din București și Cluj, membru al Societăților de Antropologie, Psihiatrie și Medico-psihologice din Paris, directorul ospiciului de alienați „Caritatea” din București fondat de tatăl său. Am avut plăcerea să-l cunosc pe doi din copiii acestuia, fiul Alexandru, un distins jurist, fost de înalt politic anticomunist, și fiica Alexandra, inginer chimist de renume mondial, exilat în Italia.

Alexandru Grigore Su u, junimistul și protectorul poetului Eminescu, căruia i-a tradus poemele în limba franceză, Rudolf Alexandru Su u, fiul său și bunicul meu, publicistul ieșean îndrăgostit de „Iași de odinioară”, pianista Rodica Rudolf Su u, pe care cu siguranță mulți dintre Domniile voastre și-o reamintesc, și mulți alții, au fost rudele apropiate ale celui pe care avem astăzi onoarea și datoria de a-l comemora.

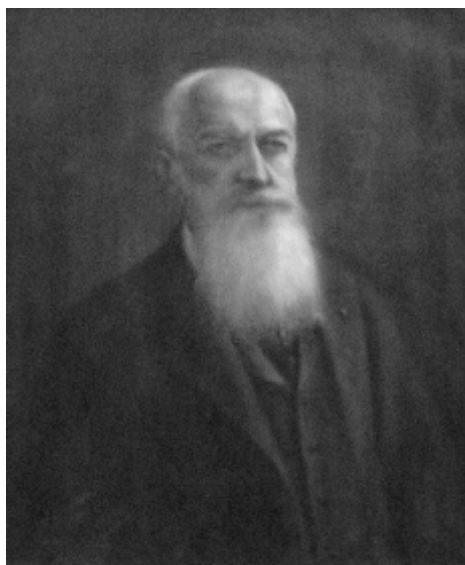
Aceștia au fost, în linii mari, membrii de vază ai familiei Su u. Îmi mulțumesc Domnului dr. Toma, căruia i-am admirat documentarea și redactarea savantă a lucrării despre profesorul Sutz, pentru amabilitatea sa în a-mi permite să prezint mediul familiar care a dus la apariția și afirmarea uneia dintre personalitățile remarcabile ale medicinei românești. Mulțumesc, de asemenea, onoratului auditoriu al acestei auguste Instituții, pentru binevoitoarea atenție acordată astăzi acestei prezentații.”

ACADEMIA ROMANA
SECTIA DE STIINTE MEDICALE SI INSTITUTUL DE ANTROPOLOGIE
„FRANCISC I. RAINER”

SESIUNE TIIN IFIC COMEMORATIV :

90 de ani de la dispari ia fondatorului psihiatriei române ti
ALEXANDRU SUTZU (1837-1919)
- membru corespondent al Academiei Române -

ORGANIZATORI: Acad. Constantin POPA
Dr. Valentin-Veron TOMA

INVITA I:

- Acad. Eugen SIMION
- Acad. Constantin B L CEANU-STOLNICI
- Prof. Univ. Dr. Dan PRELIPCEANU
- Prof. Univ. Dr. Dan DERMENGIU
- Prof. Univ. Dr. Nicolae C. MARCU

- **Prof. Univ. Dr. Radu IFTIMOVICI**
- **Conf. Univ. Dr. Octavian BUDA**
- **Radu NEGRESCU-SU U (Paris)**

LANSARE DE CARTE:

Sesiunea tiin ific va fi urmata de lansarea edi iei a doua a tratatului lui Alexandru Sutz: **ALIENATUL ÎN FA A SOCIET II I A TIIN EI**, publicat de Editura Academiei Române (2009), sub îngrijirea Dr. Valentin-Veron TOMA (prima edi ie a ap rut la Bucure ti în anul 1877).

Evenimentul va avea loc miercuri **9 decembrie 2009 ora 12.00** în **Sala de Consiliu** a Academiei Române

